

van een zekere samenwerking, waarbij beide partijen baat hebben en die veelal hard nodig is om daadwerkelijk te komen tot de gewenste rechtvaardige en doelmatige belastingheffing.^{234 235} In essentie gaat het tenslotte niet om tegengestelde belangen. In een parlementaire, democratische staat vertegenwoordigt de overheid immers het belang van de burger. Belangrijk is dat burgers dit ook als zodanig ervaren.

In elk geval zou de belastingwetgeving niet zodanig moeten zijn dat deze het wederzijds wantrouwen en de tegenstellingen binnen de relatie belastingdienst - belastingbetaler versterkt. De tweede en de derde stelregel van Adam Smith en de ideeën van Bühler wijzen hier reeds op. Eenvoudige en duidelijke belastingwetgeving is nodig, omdat de opnemingscapaciteit van de belastingambtenaar, de belastingbetaler en diens adviseur nu eenmaal begrensd is. Wordt hiermee geen rekening gehouden, dan bestaat het risico dat er problemen ontstaan.²³⁶ Ook anderen hebben in het verleden gewezen op het belang van duidelijke belastingwetgeving. Zo stelt Van den Berge dat vergaande, ingewikkelde en in technisch- juridisch opzicht onoverzichtelijke belastingwetgeving tot praktische problemen aanleiding kan geven. Een dergelijke wetgeving is onuitvoerbaar. Dit geldt zowel voor de contribuabelen, de belastingdienst als voor de rechter.^{237 238}

Ook in de hedendaagse literatuur wordt gewezen op het belang van duidelijke, eenvoudige belastingwetgeving, mede ten behoeve van de werkre relatie belastingdienst - belastingbetaler. Reuvers merkt bijvoorbeeld het volgende op: "Factoren zoals hierboven zijn aangeduid, beïnvloeden in hoge mate het fiscale klimaat van de Staat. Onder het fiscale klimaat versta ik een aantal omstandigheden en voorwaarden welke sterk de leefbaarheid bepalen. Die leefbaarheid is voor het subject van de belastingheffing even belangrijk als de klimaatfactoren uit de natuur zijn voor het welbevinden van de mens. Tot de fiscale klimaatfactoren zijn de duidelijkheid en herkenbaarheid van de fiscale regels, zoals deze dienen te zijn gebaseerd op de rechtvaardigheid, te rekenen." ²³⁹

2.5.1.1 De belastingbetaler

Voor de belastingbetaler kan moeite hebben met de uitvoering van de vage, gecompliceerde belastingwetgeving, zoals wij die nu kennen. Hij draagt een grote eigen verantwoordelijkheid op fiscaal terrein.²⁴⁰ Het is niet zeker of hij die verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk kan dragen, mede omdat hij daarvoor over fiscale deskundigheid moet (kunnen) beschikken. Het niet kunnen dragen van de verantwoordelijkheid op fiscaal terrein kan de belastingbetaler onzeker maken. Dit kan hem ertoe brengen om een afwijzende, mogelijk zelfs agressieve houding aan te nemen tegenover de belastingdienst en tegenover de belastingheffing als zodanig, mede omdat aan het niet goed vervullen

²³⁴ Zie hoofdstuk 2.1.1.

²³⁵ Zie hoofdstuk 4.8.

²³⁶ P.J.A. Adriaan, J. van Hoorn[1, blz.206,207].

²³⁷ W.H. van den Berge[25, blz.74].

²³⁸ Zie de hoofdstukken 3 en 4.

²³⁹ M.R. Reuvers[26, blz. 16].

²⁴⁰ Zie hoofdstuk 4.7.